

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiló jugoslovanskega učiteljstva.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja 10.— K
pol leta 5.— " "
četrt leta 2.50 " "
posamezna številka po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . . 30 h
. . . dvakrat . . . 25 " "
. . . trikrat . . . 20 " "
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 10 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine

Velika Jugoslavija!

Pariz, dne 13. novembra: Zastopniki srbske vlade in Narodnega Vjeća v Zagrebu, to so ministrski predsednik Pašić kot pooblaščenec Srbije in pooblaščenca Narodnega Vjeća v Zagrebu predsednik dr. Korošec, dr. Čingrija in dr. Žerjav, so podpisali dokument, ki se z njim enkrat za vselej zagotavlja ustanovitev velike jugoslovanske države s 13 milijoni prebivalcev.

Poziv izprašanemu in nenastavljenemu učiteljstvu ter učiteljskim vpokojencem!

Narodna vlada SHS v Ljubljani nas je pooblastila, da naprosimo vse izprašano in nenastavljeno učiteljstvo ter učiteljske vpokojence, naj se takoj prijavijo na eno spodaj imenovanih organizacij ter povedo, bi li hoteli sprejeti kako učno mesto na narodnih šolah, koder primanjkuje učnih oseb, oziroma kjer bo treba nastaviti narodno učiteljstvo. (Glej 1. in 2. točko naše spomenice, priložene v »Učit. Tov.« z dne 4. t. m.!) Prijave sprejema: Vodstvo Zaveze jugoslovanskega učiteljstva v Ljubljani ter Slomškova Zveza v Ljubljani.

Razgovor o naši spomenici!

Poverjenik za nauk in bogočastje narodne vlade SHS v Ljubljani, g. dr. Karel Vrsto v šek, je povabil na včeraj dopoldne v svoj urad zastopnika Zaveze (tov. Jelenca in Gangla); zastopnike Slomškove Zveze (tov. Sadarja, Fabince in Kleimayrovo); zastopnike ljubljanskega učiteljskega (ravnatelja Doklerja, vad. učitelja Krulca ter vad. učiteljico Štupčevo) na razgovor o naši spomenici, priloženi v posebnem izdanju tega lista z dne 4. t. m. Razgovora se je udeležil tudi deželni šolski nadzornik dr. Opeka. Obravnavali so vse točke spomenice — razen 4., 5. in 6. — ki pridejo pozneje v razpravo. Sklepe sporoči gosp. poverjenik narodni vladi, ki jih po sprejetju objavi. S tem dobe sklepi takojšnjo veljavo.

Trnje in lovor.

Iz trpljenja nas dviga zmagojoča sila pravice. Kakor bi močna roka treščila jajce ob trda tla, tako se je razletel stari svet. Prestoli grme na kup, krone drč z visokih in najvišjih glav. Mogočniki, ki je zaradi njih tonil človeški rod v lastni krvi, nimajo v domačih deželah nobenega zavetja več — beže, ker se jim pogrezajo varna tla pod nogami. V resnici je tragična komedija, kdor si more predstavljati n. pr. nemškega cesarja na begu. Vse svoje žive dni je rožljal s sabljo, beseda mu je bila oblastna kakor Wotanov grom; mislil je, da je ves svet zaradi njega, da namaka konico svojega krvavega nemškega meča v Jadransko morje, z žezlom pa klesti po Bagdadskih minareti. In danes? Danes nima niti toliko mesta, kamor bi položil svojo glavo! Tako on — tako več ali manj vsi njemu enaki!

To je plačilo samogoltnosti, ošabnosti in tiranstva, ki so bile glavne poteze v značaju takih strašnih ljudi, strahujočih s svojo nasilnostjo ves svet, a preklinjanih in zaničevanih sedaj od vsega sveta. Hinavci in zahrbtniki, petolizniki in dobičkarji so se po trebih plažili pred njimi ter so imenovali svojo strahopetnost, svojo požrešnost in lakajsko hinavščino ter njihovo samodržstvo, nasilnost in okrutnost z napačnim, sleparskim imenom — z avtoriteto! Na eni strani so s tem imenom prikrivali in opravičevali svojo podlost, na drugi strani pa so z njim natikali krinko krutostim in nezakonitostim, ki so z njimi trinogi držali in uveljavljali svojo moč! Tako je bilo v velikem, tako v malem.

Težko je bilo živeti poštenemu človeku v takem otrovanem ozračju. Kakor

hijene so prežali nate, da te zalotijo kje ob nalašč nastavljenih pasteh ter te potegnejo v mlin svojih inkvizicijskih naprav. Tuje trpljenje jim je bilo v naslodo. Noč in dan so kovarili in vohunili, uradno in neuradno so denuncirali in spletkarili, da so mogli množiti število svojih žrtev. Zakon jim je bil deveta briga, telesne in dušne muke nedolžnikov in njih rodovin so jim bile posledek obile trebušne paše in umetno vzdrževane — avtoritete.

Ob tej priliki se v prvi vrsti spominjamo vseh onih svojih tovarišev in tovarišic, ki so jih preganjali, disciplinirali, pošiljali v penzije, jece in pred preiskovalne sodnike. Strašno je bilo njihovo in njih svojcev trpljenje. »Vsak učitelj mora v streški jarek!« je veleval Kalteneggerjev ukaz. Trgali so nas od nasih rodovin in nas razmetali križem sveta. Stari učitelji so morali v vojaško službo, mladi so ostali doma, ker je tako hotel sistem nemške politike in eksponentov Sustersiceve brutalnosti, stojecih v šolskih funkcijah! Vprašajte samo v Siški, ako ni res tako! Ivan Petrič, star 47 let in s 26 službenimi leti, je moral v vojake, vodstvo sole pa je izročil Lavtižar 28 let staremu učitelju z 9 službenimi leti, in sicer z motivacijo, da ta stori vse, ker hoče on, Lavtižar. Tudi Fran Rojina, slavni naš čebelar iz Smartna pri Kranju, bi znal povedati lepo zgodbo, kako ga je ščitil deželni nadzornik dr. Opeka. In Segar v Radovljici. In Miakar z Barja. Mediceva iz Ljubljane in Kosova z Blok — kdo šolskih oblastnikov se je zavzel za eno in drugo, kdo jima povrne moralno in materialno škodo? Ali se je sploh kdo je zganil, da popravi krivico, čeprav je bilo toliko ustnih in pisanih intervencij? Nihče! Služabniki tiranskega sistema so brez glave in brez srca drveli s tokom uničevanja in zatiranja. Strašna doba je rehabilitirala moč Bachovih huzarjev.

Pa ne samo na bivšem Kranjskem! Tudi na bivšem Štajerskem in Primorskem so gospodovali z enako brezobzirnostjo, kakršno je vzgajal in redil s službami in odlikovanji sistem! Vprašajte Križmana, Urbančiča, Orla, Lichtenthalerja itd., itd.! Kdo bi se hipoma spomnil vse dolge vrste nesrečnih in nedolžnih žrtev! Da, če bi šlo po nameri Simonovega denunciranja v Kranju, bi morali v

ječe dve tretjini vsega učiteljstva okrajev Kranj in Radovljica!

Tako je plenil sistem našo svobodo, tako je pritiskal na našo čast Kajnovu znamenje »p. v.« in »p. u.«, tako so nam bili kakor krvniki za petami nosilci tega sistema — naši javni šolski funkcionarji, ki bi morali braniti in ščititi preganjance, pa so se le veselili prilike, da se more svobodno razvijati njihova politiška strast, ki jih je edina kvalificirala za ona mesta, kamor jih je postavila zla volja njihovih varuhov! Enako se je združilo z enakimi!

Upamo, da je tega križevega pota našega trpljenja sedaj konec! Trnje bolesti in mučenja se je previlo v lovor, ki venča glavo zmagovalki Pravici!

In plačilo krivcem? In maščevanje?

Zastopniki naših organizacij so se sestali na skupno sejo in so sporočili narodni vladi SHS: »Glede na šolsko nadzorstvo izrekamo svoje temeljno načelo, da morajo z odpravo dosedanjega sistema, ki mu je bilo to nadzorstvo izraz in izvršujoč činitelj, pasti tudi osebe — nosilke tega sistema! V novi dobi narodne svobode in demokracije hočemo v interesu svojega šolstva in stanu ter v interesu narodne vzgoje novih mož svojega zapunjanja, strokovne izobrazbe in take moralne kakovosti, ki dajejo poročstvo za plodonosno, samo povzdigi narodne kulture služeče delovanje v harmoničnem skladu z narodnim učiteljstvom.«

Bistveno enako se glasi zahteva Društva slovenskih profesorjev z dne 11. t. m. Tudi slovenski profesorji hočejo z izpremembo sistema izpremembo oseb, to se pravi, da naj stopijo novi možje na mesta sedanjih nadzornikov, ki imajo poleg drugih vrlin tudi to »zaslugo«, da so nam plenili slovenske čitanke in trgali iz njih sestavke, ki so govorili o rodoljubju in Slovanstvu!

Plemenitejšega maščevanja si ne moremo misliti! Ne ječ, ne vislic, ne preganjanja in zaničevanja — samo novih mož hočemo, ki niso oskrunjeni s hlapčevanjem sistemom nasilnosti in nacionalne nestrpnosti, temveč ki nosijo v svojih osebnostih poročstvo, da bo njihovo delovanje služilo le povzdigi narodne kulture v harmoničnem skladu z narodnim učiteljstvom! — Ta zahteva je dokaz visoke socialne izobrazbe in stanovske zavednosti celokupnega slovenskega učiteljstva, ki neče materialnega maščevanja na priza-

LISTEK

V spominu Antonu Berginecu.

Dne 8. in 9. avgusta 1900 se je vršila v Mariboru XII. glavna skupščina naše Zaveze. Tikoma pred to skupščino so priredili v Ponikvi Slomškovo slavnost. Udeležil sem se ene in druge priredbe, zato sem prišel iz Ponikve od Slomškove slavnosti v Maribor na Zavezino skupščino. Prva moja pot v Mariboru je držala v Narodni dom, da si najamem sobo. Bile so pa že vse oddane. V pritličju, so mi rekli, je še ena postelja prazna, ako ne bo ugovarjal gospod, ki se je nastanil tam. — Potrkam in vstopim. Bil je Štipe Ferluga z Opčin, ki me je sprejel z veseljem pod streho. Na moje vprašanje, kdo še pride iz njegovih krajev, mi je odgovoril Štipe: »Če drugi ne, Berginec gotovo! Sicer bo pa tudi drugih dovolj!«

In drugega dne mi je segel v roko visok, slok mož z dolgo črno brado, do-

brhi oči, mirne, tihe besede, prijaznega, vdanege izraza na licu. Bil je Anton Berginec.

Oddaleč sva se poznala že prej (izza Zavezine desetletnice leta 1898. v Ljubljani), a pobliže sva se spoznala v Mariboru. In od takrat sva se srečavala redno na sejah upravnega odbora naše Zaveze in na njenih glavnih skupščinah: v Celju, Gorici, Novem mestu, na Bledu, v Brežicah, Postojni, Pulju, Šoštanj, Radovljici, v Kranju . . . Razvij se, vsa dolga vrsta, v radostnih spominih pred menoj! —

Koderkoli smo se zbirali v imenu stanovske solidarnosti, v boju za moralne in materialne koristi svojega stanu in šolstva, v interesu svojega ugleda in svoje časti, vedno je bil Berginec med prvimi, ki se je neustrašno in požrtvovalno pokazal moža na svojem mestu.

Slavni, a danes že pokojni c. kr. deželni šolski svet v Ljubljani je gojil po večini svoje sestave in po odlični zaslugi svojega poročevalca viteza Kalteneggerja neizrazno strupeno sovraštvo do slovenskega učiteljstva — zlasti do onega dela tega učiteljstva, ki je združeno v Za-

vezi. Spominjam se tiste seje dež. šolskega sveta iz leta 1916, ko je prišel na sejo dr. Lampe že z napisanim govorom, ki je z njim denunciral vsekrižem posameznike in cele stanove, ubirajoč svojo visoko pesem klevete tako, da bi bilo treba vir in začetek vseh vojnih grozot iskati v Učiteljski tiskarni. Vsi prisedniki smo začetkoma konsternirano poslušali te krvave pravljice, le Jaklič je tuintam vrgel vmes zadovoljno besedo pritrjevanja. Dr. Tavčar, ki ga je dr. Lampe posebno vehementno napadel, ga je citiral pred sodišče. Me ne so poklicali za pričjo, toda sodnik mi je povedal, da me ne more zaslišati, ker je predsednik deželnega šolskega sveta, baron Schwarz, sporočil, da članov deželnega šolskega sveta ne odvezuje od uradne dolžnosti. Razprava se torej ni vršila, a denunciacija je romala svojo pot — na Dunaj. Roma locuta — causa finita!

Nič ni torej čudnega, če so ob takih razmerah zavladali odnošaji in samovoljnosti, ki so hoteli celo preko določil državnega osnovnega zakona do nasilja in zlorabe uradne oblasti. Opleniti so nas hoteli vseh najprimitivnejših državljanskih pra-

vic, venomer nam preteč z zaporom, z vislicami ali s strelskim jarkom. Nenadni vpoklici v vojaško službo so bili še najmilejša kazen. Iz take mreže spletin in iz take hudičeve torbe se je skotil tudi Kalteneggerjev ferman, da ne sme biti nihče aktivnih učiteljev upravni odbornik Učiteljske tiskarne. S tem je mislil nemški vitez ob pritrjevanju svojih zaveznikov ubiti naš zavod. K sreči pa se je njegova moč razbila ob bivših kranjskih mejah. V tej stiski nam je priskočil na pomoč tudi tovariš Berginec, ki je živel v Sežani izven delokroga smrtilnih krempljev nemškega birokrata. Prevzel je mesto upravnega odbornika naše tiskarne. Redno je prihajal na seje, se z zanimanjem udeleževal razprav in z dejanji utemeljeval zaupanje, ki smo ga gojili do njegove poštenosti in zvestobe. Sele letos spomladi je javil z roko, ohromelo od kapi, da ne more nikamor več s samotnega doma . . .

A svojčas je bil ta dom prijazen, poln gostoljubnosti in presrčnosti. Vladala mu je ljubezniva, skromna gospodinja — družica in priča Berginčevih veselih in žalostnih dni.

mestne uprave ima v rokah slovenski odvetnik dr. Ljudevit Štikar. — Ko je leta 1903. naša Zaveza ob svoji 15. glavni skupščini zborovala v Brežicah, so nas stražili orožniki in na nas prežali dedekti vi. To se poslej nikoli več ne zgodi!

— **Protest staršev.** V imenu mater nam piše iz Siške slovenska žena: »V lastni hiši hočemo sami gospodariti! Me nočemo, da bi naše otroke vzgajala nemčurska nadučiteljica! Ni še dolgo na šišenski šoli, a njenega nemčurstva smo že sili. Kadar smo se prišle pobrigat za svoje otroke, ni je bilo prijazne besede. Hočemo imeti blagočutečo, narodno učiteljico!« — Učiteljstvo je že reklo v svoji spomenici: »Z odpravo dosedanjega sistema morajo pasti tudi osebe — nosilke tega sistema!« — Ali smo govorili gluhim ušesom?

— **Za sedanjí čas sloge!** Pod naslovom »Orlovskim odsekom!« piše sinočnji »Slovenec«: Ali sejavce opazuje od strani sovražnik. Gleda na Kreka, kako je sejal čisto zrnje, zre na škofa, kako seje Kristovo pšenico, motri vse plemenite duhovne, kršč. učitelje, poštene pisatelje, kako nameravajo v srca vsaditi misli zdravega žita. Pripravljeno ima ob sebi polno ljulike. Zlobno se mu zrcali na obrazu, kako jo poseje med vsa dobra semena in nebeško pšenico. Za njim stoje skazeni elementi iz vseh stanov, da pomagajo razmetati ljuliko in skaziti plemenitim sejavcem njihovo delo...

— **Iz Trnovega pri Ilirski Bistrici** nam poročajo: V zavodu šolskih sester De Notre Dame je umrla učiteljica šolska sestra Dragotina Korenčanova, stara 25 let. Podlegla je španski bolezni. Blag ji spomin!

— **Na ženskem učiteljskem v Mariboru** so začeli z današnjim dnem pouk v polnem obsegu.

— **»Male Novice«.** Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je začela izdajati dnevno »Male Novice«.

— **Mariborčani se uče slovenščine.** Dne 7. t. m. so otvorili v Mariboru učne tečaje za slovenščino.

— **Smrtna kosa.** V Celovcu je umrla gospa Marija Trevnova, soproga Slovenca meščanskega učitelja Fr. Trevna, stara 62 let. — V Celovcu je umrl glasbeni ravatelj Leon Dobrovoljni, star 47 let. — V Ukvah je umrla učiteljska vdova Krescencija Erlichova, stara 88 let.

— **Čemu taka izzivanja?** Od Sv. Lucije pri Piranu pišejo: V petek, na Vseh svetnikov dan, je prišel med mašo v naši cerkvi učitelj z italijanske šole in je snel z zida podobo sv. Cirila in Metoda, jo odnesel iz cerkve in jo vrgel ob zid in razbil. Čemu taka izzivanja? Naši italijanski sodeželani nam morajo pripoznati, da se v teh težkih časih naše ljudstvo vede trezno in taktno in da se izogiblje vsemu, kar bi se moglo dotakniti njihove občutljivosti. Smeli bi torej pričakovati enakega postopanja na drugi strani. Želeti je, da bi merodajni činitelji na italijanski strani dali primernega pouka takim vročevrtežem.

— **Istrska prisega.** Ustanovna skupščina mestnega odbora Nar. Vječa za mesto Pulj in okraj se je vršila ob navzočnosti 3000 ljudi, ki jim je bila po izvolitvi odbora prečitana nastopna prisega: »Zaklinjamo se pred Bogom vsega mogočnim in pravičnim, da bomo verni sinovi majke Jugoslavije. Naj bo proklet spomin na nas, ako te kdaj pozabimo, demovina naša! Naj usahne naša desnica, ako kdaj dvignemo roko na svojega brata! Naše kosti naj ne dobe miru v grobu in naj se raztresejo kakor plevel, ako prekršimo edinstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov! Prokletstvo potomcev naj bo molitev za onega, ki ne ljubi svobode svojega naroda! Polje naj mu ne rodi, morje naj ga pogoltne, hribi naj se zvale na njega, ki bi te izdal, naša Jugoslavija! Verni

ti hočemo biti do zadnje kaplje krvi, naša Jugoslavija! Svečano obljublamo, da se bomo v vsem pokorili našemu Narodnemu Vječu v Zagrebu, odnosno kot njegovemu zastopniku mestnemu odboru v Pulju, ki si ga je narod izbral za svojo vrhovno oblast. Tako nam pomagaj Bog-osvetnik!« Navzoči so prisegli to prisego z velikanskim navdušenjem in globoko ginjeni.

Srednješolske vesti.

Druga državna gimnazija v Ljubljani. Narodna vlada SHS v Ljubljani je sklenila, da se II. državna gimnazija v Ljubljani izpremeni v realno gimnazijo.

Z ljubljanske realke. Profesor dr. Henrik Svoboda, okrajni šolski nadzornik za nemške šole v Ljubljani in urednik lista »Laibacher Schulzeitung«, je suspendiran od vodstva. Začasno vodstvo je prevzel Josip Mazi, profesor istega zavoda.

Slovenski profesorji so izpregovorili odločno besedo. Dne 11. t. m. je imelo Društvo slovenskih profesorjev izredni občni zbor, kjer so člani razpravljali o reformi srednješolskih zavodov na slovenskem ozemlju, in sicer za prehodno dobo, ki bo trajala približno tekoče šolsko leto. — Vršila se je vsestransko temeljita razprava. Na podlagi natančnega statističnega materiala je sklenil občni zbor priporočati vladi SHS v Ljubljani, da takoj opusti ponemčevalnice, ki so: nemške gimnazije v Ljubljani, Kočevju, Ptuj, Gorici, Pulju in Trstu, nemški realki v Pulju in Trstu ter žensko učiteljske v Mariboru. V slovenske zavode naj se takoj izpremeni: gimnazija v Celju, realki v Ljubljani in Gorici ter moško učiteljske v Mariboru. Nemške paralelke naj se ustanove le tedaj, če se oglasi zanje gotovo število dijakov, ki ne znajo slovenskega jezika. Na gimnazijah, oziroma realkah v Mariboru, Celovcu in Beljaku je poleg slovenskih temeljnih razredov napraviti nemške paralele. — Posebno važna je resolucija, ki jo je sprejel občni zbor in ki zahteva od vlade, naj takoj odstrani z vodilnih mest tudi vse one osebe, ki so se v avstrijskih službah vedle prehlapčevsko in se kompromitirale. (Deželna šolska nadzornika dr. Bezjak in dr. Opeka.) Zahteva je ista, kakor so jo izrekli ljudskošolski učitelji v svoji spomenici: Z odpravo dosedanjega sistema morajo pasti tudi osebe — nosilke tega sistema! Teh skupnih zahtev vsega slovenskega učiteljskega stanu narodna vlada ne bo mogla prezreti! — Soglasno sprejete resolucije je izročil poverjeniku za nauk in bogočastje dr. Vrstovšku društveni predsednik prof. dr. Zmavač.

Pričetek pouka na ljubljanskih srednjih šolah. Ravnanstva obeh gimnazij, realke in dekliškega liceja v Ljubljani naznanjajo, da se zopet prične redni pouk na teh zavodih v ponedeljek, dne 18. t. m.

Književnost.

»Zvonček« objavlja v svoji 11. letošnji številki to lepo vsebino: 1. Fr. Rojec: Mati in dete. Pesem. — 2. Janko Leban: Izgubljeni teliček. Povest. — 3. Tone Kosem: »Ti, jaz vem pa za ptiče...« Povest. — 4. Fr. Rojec: Skoz tuje mesto... Pesem. — 5. Poslednja pot. Podoba. — 6. Fran. Košir: Mimodražev Jurče. Narodna pravljica. — 7. Janko Leban: Poredni Joško. Pesem. — 8. Ivanka Debevčeva-Kocijanova: V nočnem hladu. Pesem. — 9. Albert Š.: Pismo. Pesem. — 10. Josip Vandot: Kekec na hudi poti. Planinska pripovedka s podobo. — 11. Hinko Medič: Poljsko cvetje. Povest. — 12. Zadnje poročilo. Podoba. — 13. Cvetimirski: Vihar. Basen. — 14. Pouk in zabava. — 15. Koticček gospoda Dopoljskega. — Z letom 1919. — torej z

»Zvončkovim« dvajsetim letnikom — je listu naročnina za vse leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2 K 50 v. Zato pa dobi »Zvonček« popolnoma novo opremo, ki jo je za naš list narisal v umetniški popolnosti tov. Dragotin Humeck. Naznajte še ta mesec po dopisnicah podpisati nemu upravništvu imena novih naročnikov, da bomo mogli prvo številko dvajsetega letnika natisniti v zadostnem številu! — Upravništvo »Zvončka«, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6/I.

Zadnje vesti.

ENKETA O ŠOLSKI UPRAVI NARODNEGA SVETA.

Danes popoldne je zborovala v srebrni dvorani hotela »Union« enketa o šolski upravi, ki jo je sklical Narodni Svet v Ljubljani.

ZANIMANJE JAVNOSTI ZA PREDOSNOVO ŠOLSTVA.

Splošno zanimanje za preosnovo šolstva v Jugoslaviji je prodrlo že v najširše kroge. Vsa javnost pričakuje, da poklicani faktorji storé sklepe, ki bodo odločilne važnosti za kulturni razvoj našega naroda. Seveda se dotikajo ta vprašanja tudi osebnih zadev, ki jih je treba nemudoma urediti tako, da bodo služile le pospeševanju našega šolstva.

MESČANSKE SOLE.

Ljubljanske osemrazredne dekliške, oziroma deske ljudske so se preosnujejo po oaredabi mestnega šolskega sveta v petrazredne ljudske in trirazredne meščanske sole. Enaka preuredba je namenjena dekliški osemrazrednici v Idriji.

JUGOSLOVANSKE KONFERENCE V ZENEVI. — SKUPNO MINISTRISTVO ZA VSO DRŽAVO OD SOČE DO VARDARJA. — TO MINISTRISTVO SKLICE KONSITUANTO.

Posebni dopisnik lista »Neue Züricher Zeitung« brzojavlja o jugoslovanskih konferencah v Zenevi v svojem listu to-le:

Zjutraj dne 6. novembra so se pričele v hotelu »National« jugoslovanske konference, katerih se udeležujejo: kot odposilanci Narodnega Vječa v Zagrebu dr. Anton Korosec, dr. Melko Cingrija in dr. Gregor Zerjav, za srbsko vlado ministriški predsednik Nikola Pašić z dvema zaupnikoma, kot zastopniki srbske opozicije bivši ministri Drašković, Marinković in Trišković in končno trije člani jugoslovanskega odbora v Londonu in Parizu dr. Ante Trumbić, dr. Gustav Gregorin in Vasiljevič. Po dvodnevnih posvetovanjih in pogajanjih se je doseglo v vseh vprašanih popolno soglasje. Tretji dan se je konferenca bavila samo še z redakcijo končne resolucije. V tej resoluciji se naglašaja:

V imenu srbske vlade jemlje ministriški predsednik Pašić odobruje na znanje izjavo treh članov zagrebskega Narodnega vijeća, ki prosijo, naj se prizna:

1. Narodno vijeće kot najvišja avtoriteta organizirane srbo-hrvatsko-slovenske države, osnovane na razvalinah bivše habsburške monarhije; 2. jugoslovanska vojska na suhem in na morju kot vojskujoča in zavezniška armada in flotilja; 3. dr. Ante Trumbić, predsednik jugoslovanskega odbora v Londonu, kot oficijalni zastopnik zagrebskega Narodnega Vijeća pri aliranih vladah, in sicer vse dotlej, dokler ne bo osnovan zajedniški organ, ki naj zastopa Srbijo in v Zagrebu konstituirano državo.

Ministrski predsednik Pašić je izrazil svojo pripravljenost, da o teh željah uradno obvesti zavezniške vlade in pri njih tudi podpira te želje.

Soglasno je konferenca sklenila, da se naj osnuje zajedniško ministristvo je-

dinstvene države, obsegajoče ves teritorij od Soče do Vardarja. Nadalje zaključuje konferenca, da oasiej ne obstojajo nobene politične in tudi ne carinske meje na celim ozemlju, kjer prebivajo Srbi, Hrvati in Slovenci. vlade in upravne oblasti, ki imajo sedaj upravo v teh pokrajinah, ostanejo zacasno na svojih mestih.

Zajedniško ministristvo, ki bo štelo okrog 12 članov, bo zamenjalo tako dadasnjjo vlado v Beogradu in Zagrebu, kakor tudi zunanje zastopstvo dr. Trumbića. V tem zajedniškem ministristvu bo imel eden izmed državnih tajnikov nalog, pripraviti vse potrebno za sklicanje konstituante. Le-ta bo za vsa tri plemena izpregovorila končno besedo in tudi stvorila končno veljavne in obvezne zaključke. V jugoslovanskih krogih vlada velika zadovoljnost o ugodnem uspehu konferenc.

Prihodnja številka »Učiteljskega Tovariša« izide dne 29. nov. 1918.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene. Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljstva«. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Poslano.

Ker se mi zaradi preobilice poslov povodom selitve iz Loke pod Zusmom, jako otezene po vojnih in vremenskih razmeran, ni bilo mogóce osebno posloviti od vseh mi ljubih tovarisev in tovarišic sosednih šol in šmarskega okraja sploh, storim to tem potom s prošnjo, da biogovolijo še sprejeti moj tovariski pozdrav, spremljan s posebnimi čuvstvi, ker sem zapustil istočasno kraj mnogoletnih muk in staro državo ter se preselil ob porodu Jugoslavije na svoje novo mesto v Trbnje. Zdravstvujte!

Upam, da mi nihče ne zameri, ako še pri tej priliki potrkam na vest starih svojih nemškutarških sovragov, ki so me trpinčili celih 20 let ter naposled dosegli z nado na šulvereinsko šolo razpust Loške šole in z njim šele moje premeščenje.

No, »wir deutsche Herren«, vam bo li sedaj tudi v popolnoma slovenski občini še nemška šola tako dragocena kot zenica v očesu?!

Upam, da izgubite Vi in oni, ki so vam stali »kot vrli narodnjaki« pri Vašem, šoli pogubnem delu ob strani, za vedno vaje, kar bo le v prospeh šoli — najdražjemu zakladu mlade države!

Trbnje, dne 4. nov. 1918,

Franc Rošker, nadučitelj.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom. Promet do 31. okt. 1918 K 144.551-68. Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Knjigovoznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča sl. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

reg. zadr. z omejeno zavezo ————— Frančiškanska ulica šte. 6

se priporoča slavnim kraj. šolskim svetom in cenj. učiteljstvu v naročilo vseh uradnih šolskih tiskovin po najnovjših vzoreh. V zalogi ima vsakovrstne napise na lepenki, razne mladinske spise, vse poštno tiskovine za šol uporabo itd. — Priporoča se v natisk uradnih kuvert in pisemskega papirja z napisom in sploh vseh v šol. stroko spadajočih tiskovin. — V zalogi vedno: K. Wider, »MOJE PRVO BERILO«.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1917 K 66,800.000.—
hipotečnih in občinskih posojil „ 27,000.000.—
rezervnega zaklada „ 2,000.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in restalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
narodne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%,
izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1%
oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“, v Ljubljani,

r. z. z. o. j.

Celkovni račun št. 12.366.

Zadružnik našega denarnega zavoda postane lahko vsak, kogar sprejme načelstvo. Delež 50 K, se mora takoj polno vplačati. Posebno se priporočajo ti deleži kot osnovne glavnice učiteljskih društev. Deležne vloge se obrestujejo po 5%.

Vstopnine se enkrat za vselej plača 2 K.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsacega, ako tudi ni združnik. Obrestna mera je 4 1/2%. Obrestovanje se pričinja dvakrat na mesec in sicer: 1. in 16. dne vsacega meseca.

Posojila se dajo le zadružnikom na osebni kredit po jako ugodnih pogojih. Posojila dovoljuje načelstvo. Načelstvene seje so vsako 2. in 4. delavno soboto v mesecu. Zadruga plačuje na željo za svoje dolžnike premije ter tudi posreduje pri zavarovanju.

Vrača se po spodaj navedenih načinih. Vsakdo si lahko izbere način vračila po svoji osebni potrebi in po svoji plačilni zmožnosti.

Vsacih 100 K posojila se vrača po načinu:

mesečnih rokov		rokov		rok	
A	v 12 in sicer	11	à 9 K — h,	12.	4 K 73 h
B	18	17	6 —	18.	3 „ 56 „
C	24	23	4 „ 50	24.	4 „ —
D	38	37	3 —	38.	— „ 66 „
E	46	45	2 „ 50	46.	1 „ 81 „
F	60	59	2 —	60.	— „ 70 „
G	70	69	1 „ 75	70.	1 „ 42 „
H	85	84	1 „ 50	85.	1 „ 26 „

Informacije pošilja zadruga vsakomur franco, kdor vpošlje 30 h v pisemskih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se **ne odgovarja.**

Dopise je naslovljati edino na zadrugo, ne na posamezne člane načelstva. Zadružni lokal je v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Uradne ure za stranke so izvenzmi praznikov vsak četrtek in vsako soboto od 1/2 5. do 1/2 6. ure popoldne.

Velecenj. učiteljstvo opozarjamo na zbirko pesmi, ki so izšle v „Učiteljski tiskarni“. To je lepa Engelbert Ganglova knjiga

„Moje obzorje“,

ki se dobiva po vseh knjigarnah, kakor tudi v „Učiteljski tiskarni“. Cena lično vezani knjigi je 3 K. Po pošti 20 h več.

Naj bi ne bilo učiteljice in ne učitelja, ki bi ne imel v svoji knjižnici te lepe knjige.

Ali ste že član društva „Jubilejska samopomoč“?

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice po Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Koroškem. V društvo se sprejemajo le oni, ki še niso stari nad 45 let.

Pri pristopu v društvo se plača pristopnina, ki se ravna po starostnih letih in sicer do 25 let 2 K 50 h, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let 10 K, od 35 do 40 let 15 K, od 40 do 45 let 20 K; poleg tega še 2 K za prvi smrtni slučaj, 2 K letnine, 1 K vpisnine, 30 h upravnine in 20 h poštuine.

Letno se plačuje 30 h upravnine in 2 K za rezervni fond, ki je znašal koncem XII. upravne dobe 8052 K 99 h.

Po društvenikovi smrti izplača načelništvo takoj zakonittem dedičem tolikokrat po 2 K, kolikor je društvenikov (sedaj 250). Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po 2 K za nadaljni slučaj smrti.

Vsa pojasnila glede pristopa v društvo daje

Jubilejska samopomoč v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem v Ljubljani.

plačuje vdovam društvenikov letno po 200 K pokojnine do smrti, ozir. za dobo vdovstva, sirotam po očetih letnih 50 K, sirotam po očetih in materi pa letnih 100 K vzgojnine do izpolnjenega 18. leta.

Udnina znača na leto za neoženjene po 12 K, za oženjene po 20 K pristopnina pa tolikokrat po 2 K, kolikor let je star tisti ki pristopa.

Pristopnina se lahko vplača v 4 nepretrganih polletnih obrokih.

Pravi ud postane šele po preteku dveh let od vplačila prvega roka pristopnina. Kdor umrje v dobi provizorija, se stroški povrnejo.

Prošnji za sprejem je treba pridejati rodovinski izpiseh in zdravniško izpričevalo. Sprejet more biti le kranjski učitelj.

Najpripravnejša in na lepša darila za otroke

MLADINSKI SPISI,

ki jih je izdalo in založilo

„Društvo za z radbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani“.

Cena vsaki knjigi, ki je lepo vezana in bogato ilustrirana, je s poštnino vred le 1 K 30 vin.

„ZVONČEK“.

List s podobami za slovensko mladino.

Letniki od III. do XVII.

V navadni vezbi 6 K, elegantno vezan 7 K.

Vsi ti spisi se naročajo v „Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani in v vsaki knjigotržnici.

Slovenska Šolska Matica

ima v svoji zalogi razen razprodanih „Letopisov“, I., II. in III. zv. — še vse do zdaj izišle knjige ter oddaja stalnim članom tudi prejšnje celotne letnike za navadno letnino 4 K; posamezne prejšnje knjige (snopiče itd.) dobivajo člani in učiteljskišniki za polovico prodajalne cene. Nečlani pa plačajo za posamezne prejšnje knjige določeno prodajalno ceno, ki je razvidna v „Pedagoškem Letopisu“.

Posebej je izdala in založila Slovenska Šolska Matica:

1. A. Ōrnivec: Navodilo k I. zvezku „Racunice za obče ljudske šole“. Cena 1 K.

2. Spominski list za učence in učenke, ki dobe Odpustnico. Cena 20 vin.

3. Kren-Bajželj: Javen telovadni nastop. Cena 60 vin.

4. Trunk-Dimnik: Staršem šolske mladine. Cena 2 vin.

Letnina za Slovensko Šolsko Matico znaša 4 K in se plača meseca januarja vsakega leta.